

Силабус курсу

Забезпечення якості соціальної роботи: досвід зарубіжних країн

**Ступінь вищої освіти – доктор
філософії**

**Освітньо-наукова програма
«Соціальна робота»**

Консультації: вівторок 14.00, ауд.232

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівник курсу

кандидат педагогічних наук, доцент
Лещук Галина Василівна

Контактна інформація

h.v.leshchuk@gmail.com, +380972989678

Опис дисципліни

Дисципліна «Забезпечення якості соціальної роботи: досвід зарубіжних країн» спрямована на ознайомлення докторантів із теоретичними і практичними засадами соціальної роботи і соціальної освіти за кордоном, кращими здобутками зарубіжного досвіду в даній сфері та використання його з метою підвищення якості соціальної роботи та соціальної освіти в Україні.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні опанувати такі компетентності: ЗК 1 - здатність до узагальнень, аналізу та синтезу, розвитку критичного мислення для розуміння процесів і явищ в галузі соціальної роботи, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; ЗК 3 - здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК 5 - здатність генерувати нові ідеї (креативність); ініціювати та втілювати інновації для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих проблем.

ФК 2 - здатність до застосування категорійно-понятійного апарату, новітніх теорій, концепцій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності; ФК 3 - здатність до використання загальнонаукових та спеціальних методів досліджень, які спрямовані на пізнання досліджуваних явищ та соціальних процесів; ФК 4. Здатність виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження; ФК 5 - здатність формулювати наукову проблему, розробляти концептуальні засади, висувати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, обирати методи наукового дослідження у сфері соціальної роботи; ФК 6 - здатність до побудови тлумачно-інтерпретаційних моделей для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері соціальної роботи.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Теми	Результати навчання	Завдання
2/2	Соціальна робота як феномен сучасного світу	Дослідити історичні витоки благодійності. Обґрунтувати місце і роль інституту соціальної роботи в сучасному світі. Опрацювати та засвоїти основні міжнародні	Питання для самоконтролю, практичні завдання, питання для аналізу та роздумів.
		документи в сфері соціальної роботи та соціальної освіти	
2/4	Становлення і розвиток професійної соціальної роботи та соціальної освіти за рубежем	Дослідити еволюцію соціальної роботи і соціальної освіти у зарубіжній та вітчизняній науці та практиці. Проаналізувати позитивний та негативний зарубіжний досвід. Розкрити основні напрями соціальної роботи та соціальної освіти за кордоном.	Завдання для самостійної роботи, індивідуальні та практичні завдання. Порівняльний аналіз розвитку соціальної роботи та соціальної освіти у різних країнах.
/2	Міжнародна соціальна робота і соціальний розвиток	Виокремити завдання міжнародної соціальної роботи та організацій соціального розвитку. Проаналізувати роль міжнародних організацій у розробці та здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи і соціальної освіти.	Завдання для самостійної роботи, робота над глосарієм.

2/4	Соціальна робота та основні моделі соціальної політики	Проаналізувати основні моделі соціальної роботи та соціальної політики у зарубіжних країнах. Виявити вплив моделей	Питання для самоконтролю, питання для аналізу, практичні завдання. Презентації доповідей за індивідуальними завданнями.
		соціальної політики на соціальну роботу.	
2/4	Соціальна робота та соціальна освіта у США	Засвоїти рівні професійної класифікації соціальних працівників у США. Обґрунтувати внесок США у розвиток світової соціальної роботи та соціальної освіти. Розкрити труднощі та проблеми соціальної роботи і соціальної освіти у США.	Питання для аналізу та роздумів. Завдання для самостійної роботи. Підготовка презентаційних матеріалів по темі.
2/2	Система соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині та Швейцарії	Схарактеризувати розвиток соціальної роботи і соціальної педагогіки в Німеччині та Швейцарії. Розкрити специфіку підготовки соціальних працівників у Швейцарії та Німеччині.	Розв'язання завдань щодо аналізу та підбору певного методичного забезпечення для вирішення проблем соціальної роботи з використанням закордонного досвіду. Питання для аналізу, практичні завдання

2/4	Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції	Проаналізувати соціальні спеціальності та їхню специфіку. Схарактеризувати рівні соціальної освіти у Франції, виявити їхню специфіку. Розкрити особливості	Питання для самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання, колоквіум.
		практичної підготовки соціальних працівників. Проаналізувати напрями модернізації соціальної освіти у Франції.	
2/2	Розвиток соціальної роботи та освіти у Великій Британії	Простежити становлення соціальної роботи та соціальної освіти у Великій Британії. Схарактеризувати систему професійної підготовки фахівців у галузі соціальної роботи у Великій Британії та Шотландії. Дати характеристику системи соціального обслуговування Шотландії.	Питання для самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання.

2/4	Соціальна робота у Скандинавських країнах	Проаналізувати соціальну політику і соціальну роботу Швеції. Простежити розвиток соціальної роботи соціальної освіти у Фінляндії. Схарактеризувати функціонування соціальних служб у Норвегії	Питання для аналізу, презентація кращих практик соціальної роботи у Скандинавських країнах.
2/2	Особливості соціальної роботи й освіти у країнах Азії	Проаналізувати систему соціального захисту соціальної роботи у Японії. Схарактеризувати соціальну роботу як вид професійної діяльності у Китаї і Тайланді. Розкрити роль центральних та місцевих органів влади у наданні соціальної допомоги населенню. Простежити розвиток соціальної роботи у країнах південно-східної Азії.	Презентації систем соціальної роботи та соціальної освіти у країнах Азії.

Основна література

1. Галатир І. А. Зміст і організація практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи у деяких країнах Європи / І. А. Галатир // 36. наук. пр. Хмельниц. Ін-ту соціальних технол. Ун-ту «Україна» / за заг. ред. М. Є. Чайковського. – Хмельницький : ХІСТ, 2010. – № 2.
2. Глобальна соціальна політика: Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс; пер. з англ. – К. : Основи, 1999. – 346 с.
3. Деріга В. В. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі / В. В. Деріга // Наукові праці: науково-методичний журнал. – Вип.193. Т.205. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С. 49–55.
4. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : [навчальний посібник з грифом МОН України] / В. В. Деріга. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 152 с.
5. Дегтяр О. Державне регулювання соціальних процесів в Швеції / О. Дегтяр // Публічне управління. – Харків. – С. 51–55.
6. Дудик Н. Т. Організація та традиційні особливості соціальної роботи у Великій Британії [Електронний ресурс] / Н. Т. Дудик. – Режим доступу : http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/11/visnuk_14.pdf.

7. Капська А. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах : [Навчальний посібник] / А. Й. Капська, Л. М. Завацька, С. В. Грищенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
8. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : електронний посібник / С. О. Кубіцький. – Київ : Наукова думка. – 2010. – 305 с.
9. Лоренц У. Социальная работа в изменяющейся Европе / У. Лоренц // Серия «Социальная работа». – Амстердам – Киев, 1997. – 199 с.
10. Майкинова Б. Семейная политика в странах Европы: [учебное пособие] / Б. Майкинова. – М. : ДОПТ. – 2004. – 189 с
11. Максимчук В. С. Соціальні професії жінки в Німеччині XIX – початку XX століття // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2009. – № 1. – С. 67–71.
12. Мельник С. В. Шведський досвід формування та реалізація політики соціального забезпечення та страхування / С. В. Мельник // Український соціум. – 2008. – № 4. – С. 114–126.
13. Мортын Э. Социальное обеспечение в Великобритании и во Франции / Э. Мортын // Свободная мысль. – 2009. – № 8. – С. 95.
14. Палагнюк Ю. В. Соціальна робота в зарубіжних країнах / Юліана Вікторівна Палагнюк. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2016. – 68 с. (Методична серія ; Вип. 244).
15. Поліщук В. А. Соціальний працівник Франції: сфера професійної діяльності та функції / В. А. Поліщук, Г. В. Борозна // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. – 2000. – Вип. 6. – С. 35–38.
16. Попович Г. М. Соціальна робота в Україні і закордоном: Навчально-методичний посібник / Г. М. Попович. – Ужгород : Гражда, 2000. – 134 с.
17. Семигіна Т. Соціальна політика у глобальному вимірі / Т. Семигіна. – К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2003. – 252 с.
18. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні / О. Сергієнко // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 1. – С. 31–37.
19. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні : монографія / [за ред. В. В. Барабаша]. – Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2008. – 340 с.

Допоміжна література

1. Абашкіна Н. Підготовка соціальних педагогів у Німеччині / Н. Абашкіра // Методичні рекомендації щодо удосконалення підготовки соціальних педагогів в Україні на основі використання німецького досвіду. – К. : Родзем. – 2003. – 540 с.
2. Бартош О. П. До проблеми підняття стандартів практичної соціальної роботи в Шотландії [Текст] / О. П. Бартош // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород : Говерла, 2013. – Вип. 27. – С. 9–12.
3. Боднарук І. І. Зарубіжний і вітчизняний досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності / І. І. Боднарук // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород : Говерла, 2013. – Вип. 29.
4. Бойко О. М. Забезпечення якості найвищого рівня освіти з соціальної роботи у Великобританії / О. М. Бойко // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – Додаток 3 до Вип. 31: Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». – 2014. – С. 378–384.
5. Волик Л. Специфіка підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери до анімаційної діяльності у Німеччині та Швейцарії / Л. Волик // Витоки педагогічної майстерності: Збірник наукових праць. – 2009. – № 6. – С. 168–173.
6. Гайдук Н. М. Професійна підготовка соціальних працівників до здійснення посередництва (на матеріалах США і Канади) / Н. М. Гайдук. – К., 2004. – 264 с.
7. Григорьева Е. Е. Здравоохранение Швеции [Електронний ресурс] / Е. Е. Григорьева. – Режим доступу : <http://prime.bit.ab.ru/aw/Advices/Ad3.ht>. – Назва з екрану.
8. Губар О. Є. Медичне страхування у країнах Європейського Союзу / О. Є. Губар // Фінанси України. – 2003. – № 7. – С. 130–136.

9. Данченко О. М. Соціально-педагогічна підтримка безробітної молоді у Німеччині : дис канд. пед. наук : 13.00.05. / Данченко Олена Миколаївна. – Київ, 2013. – 198 с.
10. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник/ О.Г.Карпенко, Н.Ф.Романова. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015.- 408
11. Крємнєва Т. Л. Технологія навчання практики соціальної роботи у Великій Британії / Т. Л. Крємнєва // Педагогіка. – 2001. – № 1. – С. 82–87.
12. Лещук, Г.В. Система професійної підготовки фахівців соціальної сфери у Франції : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти / Галина Василівна Лещук ; ТНПУ ім. В.Гнатюка. – Тернопіль, 2009. – 20 с.
13. Пришляк О. Ю. Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччини : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Оксана Юріївна Пришляк. – Тернопіль, 2008. – 200 с. 67. Реформування пенсійної системи // Бізнес в Латвії. – 2003. – № 5. – С. 8–10.
14. Романовська Л. І. Система підготовки фахівців з соціальної роботи за кордоном на прикладі розвинених країн / Л. Романовська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 3. – 2013.
15. Сараєва А. Ю. Швеція: медична допомога – на рівних умовах / А. Ю. Сараєва // Жіночий лікар. – № 1. – Харків, 2005. – С. 36.
16. Семеренська О. В. Основні функції фахівців із соціальної роботи в Україні та Великій Британії / О. В. Семеренська // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2015. – Вип. 47. – С. 259–267.
17. Собчак Н. М. Зміст і форми професійної підготовки соціальних працівників у системі неперервної освіти США / Н. М. Собчак. – Тернопіль, 2004. – 351 с.
18. Соціальна робота у Великобританії та її розвиток [Електронний ресурс] / Освіта. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12251/>.
19. Улманіс Г. «Пенсійна система в Латвії» / Г. Улманіс // Латвіяс Вестнесіс. – 2010. – № 2. – С. 44–47.
20. Фирсов М. В. Краткий курс истории социальной работы за рубежом (на примере Канады) / М. В. Фирсов. – М., 1992.
21. Шанц В. А. До питання про виникнення та розвиток соціальної роботи в Німеччині / В. А. Шанц // Наукові праці. Соціологія. – 2008. – Том 103, випуск 90. – С. 72–75.
22. Derega V. The Impact of Public Policies on the Trends of a Family and Fertility in the European Union // Public Policy and Economic Development: scientific and production journal. – Issue 4. – Mykolaiv : Publisher Yemelyanova T.V., 2013. – P. 34–40.
23. Esping-Andersen G. The three worlds of welfare capitalism. – Cambridge Polity Press, 1990. – 260 p.
24. The EU In the World 2013: A Statistical Portrait. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. – 147 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайти міжнародних організацій соціальної роботи:
  - International Federation of Social Workers (IFSW) <https://www.ifsw.org/>
https://en.wikipedia.org/wiki/International_Federati_on_of_Social_Workers
  - International Association of Schools of Social Work (IASSW) <https://www.iassw-aiets.org/> USA National Association of Social Workers <https://www.socialworkers.org/>
  - British Association of Social Workers <http://basw.co.uk/>
  - Canadian Association of Social Workers <https://www.casw-acts.ca/en/German>
Association of Social Work (DGSA) <https://www.dgsa.de/en/dgsa/>
  - French National Association of Social Workers (ANAS) <https://www.anas.fr/>
  - International Council on Social Welfare (ICSW) <http://www.icsw.org/>
  - International Association for Social Work with Groups (IASWG) <https://www.iaswg.org/>
  - European Association of Schools of Social Work (EASSW) <https://www.eassw.org/>

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із

порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку у складанні модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

● **Політика щодо відвідування:** за об'єктивних причин навчання може відбутись у дистанційній формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 – усне і письмове опитування, практичні завдання, питання для самоконтролю, самоаналізу, презентації	24
Модуль 2 – усне і письмове опитування, практичні завдання, питання для роздумів, питання для самоконтролю, самоаналізу, роздумів, презентації	36
Модуль 3 – Самостійна робота (індивідуальні, практичні завдання,)	20
Залік – тести, відкриті завдання	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Оцінка
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом